

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA

UZVP-ARJ.br.10/2020

Vrhovni sud Kosova, u veću sastavljenom od sudija Nebojše Boričića, kao predsednika veća, Ragip Namani i Beshir Islami, kao članova veća, uz sudelovanje stručnog saradnika Bujar Balaj, kao zapisničara, u upravnoj stvari po tužbi tužioca Sh. G., protiv tuženika Ministarstva rada i socijalne zaštite-Departament penzijske administracije, odlučujući po zahtevu tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnetog protiv presude Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.396/2019 od 22.10.2019 godine, na sednici veća održanoj dana 21.08.2023 godine, doneo je sledeću:

P R E S U D U

I. Usvaja se kao osnovan zahtev tužioca Sh. G., za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnet protiv presude Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.396/2019 od 22.10.2019 godine.

II. Ukidaju se presuda Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.396/2019 od 22.10.2019 godine i presuda Osnovnog suda u Prištini-Departamenta za administrativna pitanja U-A.br.1645/2017 od 14.03.2019 godine i predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje,

Obrazloženje

Osporenom presudom Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.396/2019 od 22.10.2019 godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužioca Sh. G., podneta protiv presude Osnovnog suda u Prištini-Departamenta za administrativna pitanja U-A.br.1645/2017 od 14.03.2019 godine, kojom je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca, kojim je od suda zahtevano da obaveže tuženika, Ministarstvo za Rad i Socijalnu Zaštitu-Odeljenje za penzije u Prištini, da mu prizna pravo na staž penzijskog osiguranja starosne penzije platiše doprinosa.

Tužioc je ovom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost presude Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.396/2019 od 22.10.2019 godine. U zahtevu navodi da je osporena presuda doneta usled pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se zahtev usvoji.

Vrhovni sud Kosova je shodno članu 53 Zakona o upravnim sporovima, održao sednicu, pa je nakon ocene osporene presude, navoda iz zahteva tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke i nakon razmatranja ostalih spisa predmeta našao:

Zahtev tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke je osnovan.

Naime, rešenjem ovog suda UZVP-ARJ.br.10/2020 od 14.01.2020 godine odlučeno je da se postupak po tužbi tužioca Sh. G. protiv tuženika Ministarstva rada i socijalne zaštite-Departamenta za penzije prekine, a postupak po ovoj pravnoj stvari će se nastaviti nakon donošenja odluke Ustavnog suda Kosova po zahtevu Vrhovnog suda Kosova za ocenu ustavnosti članom 8 stav 2 Zakona o Penzijskim šemama finansiranim od države br.04/L-131 u vezi sa članom 5 Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplata doprinosa-penzijskog staža.

Presudom Ustavnog suda Kosova br. KO190/19 od 30.12.2022 godine, zahtev Vrhovnog suda Kosova za ocenu ustavnosti članom 8 stav 2 Zakona o Penzijskim šemama finansiranim od države br.04/L-131 u vezi sa članom 5 Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplata doprinosa-penzijskog staža, je proglašen prihvatljivim. Takođe je utvrđeno da stav 2. člana 8. Zakona br. 04/L-131 o penzijskim šemama finansiranim od države u vezi sa podstavom 2.3 stava 2. člana 6. Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzija platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplate doprinosa-penzijskog staža, nisu u saglasnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima i članom 1. (Opšta zabrana diskriminacije) Protokola br.12 Evropske konvencije o ljudskim pravima, da se u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona i stavom 5. pravila 60. Poslovnika, stav 2. člana 8. Zakona br. 04/L-131 o penzijskim šemama finansiranim od države u vezi sa podstavom 2.3 stava 2. člana 6. Administrativnog uputstva br. 09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplate doprinosa-penzijskog staža, stavljaju van snage 15. jula 2023. godine, te se nalaže, u skladu sa stavom 1. člana 116. Ustava, Skupštini i Vladi Republike Kosovo da najkasnije do 15. jula 2023 godine, preduzmu potrebne radnje za izmenu i dopunu Zakona br. 04/L-131 o penzijskim šemama finansiranim od države u skladu sa Ustavom i nvedenom presudom. U roku koji je odobrio Sud, relevantne institucije Republike Kosovo, u prvom redu Skupština i MRSZ, moraju preduzeti odgovarajuće mere da obezbede da relevantne odredbe osporenog zakona i Administrativnog uputstva zamene odredbama koje su u skladu sa ovom presudom i Ustavom Republike Kosovo, u cilju kategorizacije lica koja mogu da imaju koristi od šeme starosne penzije platiša doprinosa za rad koji su obavljali pre 1999. godine, a koja su otpušena sa posla kao rezultat diskriminatornih mera.

U obrazloženju navedene presude Ustavnog suda Kosova, između ostalog se navodi: „Na osnovu gore navedenog, Sud ocenjuje da uslov definisan osporenim zakonom i administrativnim uputstvom da se obezbedi dokaz da su doprinosi plaćeni najmanje petnaest (15) godina do 1. januara 1999. godine za kategoriju građana definisanu u stavu 2. člana 8. osporenog zakona u odnosu na onu utvrđenu u stavu 6. člana 8. osporenog zakona, nije srazmeran, jer (i) ne uzima u obzir primenu diskriminatornih zakona tokom 90-ih godina i usvaja i primenjuje automatski uslov dokaza za uplatu doprinosa od najmanje 15 (petnaest) godina do 1. januara 1999. godine iz relevantnog zakona bivšeg SAPK-a; (ii) radnicima drugih kategorija koji su tokom 90-ih godina radili u društvenim preduzećima, pravosuđu, policiji, upravi, stručnim i zanatskim poslovima, koji su otpušteni usled nasilnih mera, a koji nisu bili u mogućnosti da plaćaju penzijske doprinose, nije priznat radni staž za penzije platiša doprinosa u godinama 1989-1999, dok se kategoriji “radnika u obrazovanju, zdravstvu i drugih koji su radili u paralelnom sistemu Republike Kosovo” priznaje ovo pravo; i (iii) iako se šema zove doprinosna, iznos penzije i kategorizacija nemaju nikakve veze sa iznosom doprinosa

plaćenog pre 1999. godine, pošto je isti u potpunosti pokriven iz budžeta Republike Kosovo. Na osnovu ovoga, Sud utvrđuje da se uslov dostavljanja dokaza o uplati doprinosa od najmanje petnaest (15) godina pre 1. januara 1999. godine, koji je utvrđen osporenim zakonom i administrativnim uputstvom i koji je prisvojen u pravnom sistemu Republike Kosovo na potpuno formalistički način i ne uzimajući u obzir diskriminatorne okolnosti na Kosovu iz 90-ih godina, ne može smatrati nužnim i srazmernim. Shodno tome, Sud utvrđuje da stav 2. člana 8. osporenog zakona u vezi sa podstavom 2.3 stava 2. člana 6. osporenog administrativnog uputstva, nisu u saglasnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava u vezi sa članom 14. EKLJP i članom 1. Protokola br. 12 EKLJP.“

Iz spisa predmeta proizilazi da se obrazloženja osporenih presuda kojima je odijen tužbeni zahtev tužioca zasnivaju na članu 8 stav 2 Zakona o Penzijskim šemama finansiranim od države br.04/L-131 u vezi sa članom 5 Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplata doprinosa-penzijskog staža.

Kako je presudom Ustavnog suda Kosova br. KO190/19 od 30.12.2022 godine je utvrđeno da stav 2. člana 8. Zakona br. 04/L-131 0 penzijskim šemama finansiranim od države u vezi sa podstavom 2.3 stava 2. člana 6. Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzija platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplate doprinosa-penzijskog staža, nisu u saglasnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima i članom 1. (Opšta zabrana diskriminacije) Protokola br.12 Evropske konvencije o ljudskim pravima, da se u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona i stavom 5. pravila 60. Poslovnika, stav 2. člana 8. Zakona br. 04/L-131 0 penzijskim šemama finansiranim od države u vezi sa podstavom 2.3 stava 2. člana 6. Administrativnog uputstva br. 09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplate doprinosa-penzijskog staža, stavljaju van snage 15. jula 2023. godine, te se nalaže, u skladu sa stavom 1. člana 116. Ustava, Skupštini i Vladi Republike Kosovo da najkasnije do 15. jula 2023 godine, preduzmu potrebne radnje za izmenu i dopunu Zakona br. 04/L-131 0 penzijskim šemama finansiranim od države u skladu sa Ustavom i nvedenom presudom. U roku koji je odobrio Sud, relevantne institucije Republike Kosovo, u prvom redu Skupština i MRSZ, moraju preduzeti odgovarajuće mere da obezbede da relevantne odredbe osporenog zakona i Administrativnog uputstva zamene odredbama koje su u skladu sa ovom presudom i Ustavom Republike Kosovo, u cilju kategorizacije lica koja mogu da imaju koristi od šeme starosne penzije platiša doprinosa za rad koji su obavljali pre 1999. godine, a koja su otpušena sa posla kao rezultat diskriminatornih mera, a obrazloženja osporenih presuda kojima je odijen tužbeni zahtev tužioca zasnivaju se na članu 8 stav 2 Zakona o Penzijskim šemama finansiranim od države br.04/L-131 u vezi sa članom 5 Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplata doprinosa-penzijskog staža, a kako se presude nižestepjenih sudova zasnivaju na članu 8 stav 2 Zakona o Penzijskim šemama finansiranim od države br.04/L-131 u vezi sa članom 5 Administrativnog uputstva br.09/2015 za kategorizaciju korisnika penzije platiša doprinosa prema kvalifikacionoj strukturi i dužini vremena uplata doprinosa-penzijskog staža, po mišljenu ovog suda, iste su kao takve neodržive jer je prestao da postoji pravni osnov na osnovu kojih su iste donete, pa ovaj sud odlučio ds iste ukine i vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.

Prvostepeni sud je dužan da, u ponovnom postupku, otkloni gore navedene nedostatke i utvrdi činjenice i dokaze u vezi navoda iznetih u tužbi, žalbi i zahtevu za vanredno

preispitivanje sudske odluke, presudi Ustavnog suda Kosova br. KO190/19 od 30.12.2022 godine pa će u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja, pravilnom primenom materijalnog prava odlučiti o tužbi tužioca, nakon čega će doneti pravilnu i zakonitu odluku. Prvostepeni sud je dužan da, u ponovnom postupku posebnu pažnju posveti primedbama iznetim u ovoj presudi i presudi Ustavnog suda Kosova br. KO190/19 od 30.12.2022 godine. Prvostepeni sud posebno mora imati u vidu nalog Ustavnog suda Kosova, u skladu sa stavom 1. člana 116. Ustava, Skupštini i Vladi Republike Kosovo da najkasnije do 15. jula 2023. godine, preuzmu potrebne radnje za izmenu i dopunu Zakona br. 04/L-131 0 penzijskim emama finansiranim od države u skladu sa Ustavom i ovom presudom.

Sa svega iznetog, a na osnovu člana 54 stav 2 i 3 Zakona o upravnim sporovima, odlučeno kao u dispozitivu ove presude.

VRHOVNI SUD KOSOVA U PRIŠTINI
Dana 21.08.2023, UZVP-ARJ.br.10/2020

Zapisničar,
Bujar Balaj

Predsednik veća,
Nebojša Boričić